

Summary

The importance of the peasant peat in the peel. At several localities in the Peel, a former raised bog area in the southern part of the Netherlands, the remains of a primitive way of peat digging are found. These so-called "peasant peat pits" were mostly cut in one day because of lack of sufficient drainage. The pattern in the arrangement of these pits and the shape and size of every individual pit depend on the thickness and composition of the peat, the hydrological conditions, local laws and customs, technical developments and personal experiences and traditions at the time of digging. The peat pits are of great cultural value as relics of the small scaled energy provision in medieval and postmedieval society. The rise of big peat exploiting companies in the middle of the 19th century made an end to this specific way of peat digging by the introduction of new and stan-

dardized technology and tools.

The rather stable water level, as a result of the hydrological compartmentation and isolation, and the development of trembling bogs made a regeneration of raised bog communities possible. At present the pit complexes are the only places in the Peel that lodge many species of plants and animals, characteristic for and exclusively committed to the ecosystem "raised bog". The principal aim of nature management in the Peel reserve areas is the maintenance and regeneration of raised bog communities, which have become very rare in the Netherlands. Possibly the peat pits, in acting as a reservoir of bog organisms, can accelerate the realization of this program.

A lot of data are stored in the accumulated layers of peat producing communities. Palaeo-ecologic studies of the regeneration peat reveal the economic history of the past centuries by means of the registration of changes in regional flora and vege-

tation, especially with respect to the developments in agriculture and afforestation. The changes in local bog vegetation, as shown in palaeo-ecologic studies, can be attributed to climatic changes and to the impact of human activities in the direct surroundings of the pits. Peat pits prove to be unequalled archives for local and regional history.

An important threat of the raised bog communities are their peat producing properties, that ultimately result in a complete filling of the pit. As a consequence the possibility of the trembling bog to follow fluctuating water levels in the pit vanishes and the bog communities disappear by desiccation. Only the communities, composed of exclusive raised bog peatmosses like *Sphagnum papillosum* with their better waterholding capacities, are able to survive. The latter however seem to be very sensible to the present ubiquitous air pollution...

Nieuwe spinnen voor de Nederlandse en Limburgse fauna, deel 2

J.H.G. Peeters

Julianastraat 8, Reuver

Eerst een aanvulling op mijn publikatie in het Natuurhistorisch Maandblad 73 (10) 1984. De genoemde Zakspin *Phaeocedus braccatus* (L. Koch) waarvan ik 4 ♂♂ heb verzameld, is gevangen op 7 juli 1984 te Beesel. Tevens een foto (fig. 1) van *Cyclosa oculata* (Walckenaer) ♂, ook in deze pu-

blikatie genoemd maar waar mij tijdens het schrijven alleen een tekening van bekend was.

De volgende soorten, (Fam. Erigonidae), nieuw voor de Nederlandse fauna, werden door mij verzameld:

Maso gallica Simon heb ik op diverse plaatsen in verschillende aantallen gevangen n.l. 18 juni 1984, Reuver, 1 ♂; 29 juni 1984, Beesel, 1 ♂; 27 juli 1984, Belfeld, 1 ♂ en 2 ♀♀; 13 augustus 1984 Belfeld 2 ♀♀ en 15 oktober 1984 Belfeld 3 ♀♀.

Het wijfje van deze soort is 1,6 mm lang en het mannetje 1,4 mm lang. Opvallend aan deze soort zijn de stekels aan poot 1 en 2.

De dieren zijn met een sleepnet verzameld en komen voor in gras. Vermeldenswaard is dat ik deze in Belfeld o.a. aantrof op een oude stortplaats die enkele jaren geleden is afgedekt met aarde.

Van *Entelacara meticulousa* Simon, die ook tot de fam. Erigonidae behoort, heb ik op 4 augustus 1984 te Beesel 1 ♂ gevangen. Het is o.a. te herkennen aan de kleine tandjes op het einde van de taster. De kopborst is voorzien van

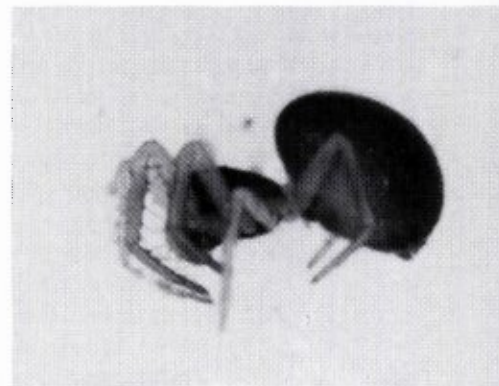
een bult waarop twee van de acht ogen staan (fig. 3), het mannetje is 1,5 mm lang. In profiel lijkt hij veel op *Entelacara flavipes* (Blackwall). Ook dit beestje heeft een kopborststuk waarop zich een bult met twee ogen bevindt.

Op de volgende soorten, die nieuw zijn voor de Limburgse fauna wil ik niet te diep ingaan, maar mij beperken tot het opsommen van de voorname gegevens.

Certinella brevipes (Westring) 24 april 1984, Reuver, 1 ♂.

Figuur 1. *Cyclosa oculata* (Walckenaer) ♂. Foto Jacques Peeters.

Figuur 2. *Maso gallica* Simon ♀. Foto Jacques Peeters.

Walckenaer melanocephala O.P. Cambridge 21 juli 1984, Beesel, 1 ♂.

Gongyliellum latebricola (O.P. Cambridge) 21 juli 1984, Beesel, 3 ♀♀.

Erigone vagans Audoin 18 oktober 1984, Reuver, 1 ♂.

Oedothorax retusus (Westring) 18 oktober 1984, Reuver, 1 ♂.

Theridon blackwalli O.P. Cambridge 3 juni 1983, Reuver, 1 ♀.

Dipoena melanogaster (C.L. Koch) 18 juni 1983, Reuver, 1 ♀ en 29 juni 1984 te Beesel 1 ♀.

Ero aphana (Walckenaer) 19 juni 1984, Reuver, 1 ♂.

Van verschillende wijfjes zijn epygine-preparaten gemaakt voor de juiste determinatie. Hoewel er verschillende

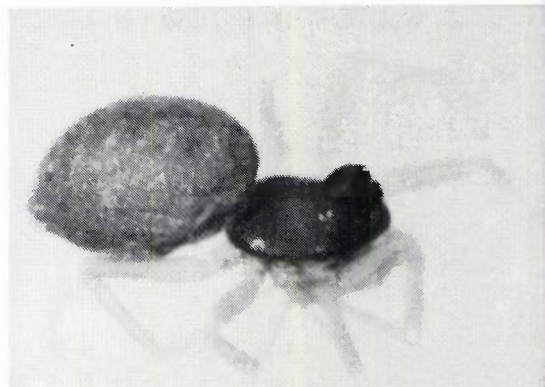
manieren zijn om spinnen te verzamelen, zijn boven genoemde soorten alle met een sleepnet gevangen. Enkele exemplaren van de voor Limburg nieuwe soorten zal ik afstaan aan het Natuurhistorisch Museum Maastricht (N.H.M.M.). Terzijner tijd zal ik een complete lijst publiceren van de soorten die ik in het Limburgse heb verzameld.

Literatuur

DAHL F., 1960. Spinnentiere oder Arachnoidea. Tierwelt Deutschlands, 42, 47.

WIEHLE H., 1937. Spinnentiere oder Arachnoidea. Tierwelt Deutschlands, 26.

LOCKET G.H. en MILLIDGE A.F., 1951-1953. British

Figuur 3. *Entelacara meticulosa* Simon ♂. Foto Jacques Peeters.

Spiders 1-2 Ray Society, Londen.

HELSOINGEN P.J. VAN, 1980 Leiden Novus Catalogus Araneorum.

Natuur en techniek van een Houtduivennest

Pierre Grooten

Retersbeek 15, Klimmen

Sinds de uitvinding van het ijzerdraad heeft dit produkt zijn weg gevonden over de gehele wereld. Zelden werd dit produkt gebruikt in een ruimte die dienst doet als woning en kinderkamer tegelijk: een Houtduivennest in een Meidoornhaag (fig. 1).

Dit bouwsel werd in maart 1983 tijdens werkzaamheden van de Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (I.K.L.) aangetroffen in een doorgesloten Meidoornhaag in Weustenrade (gemeente Voerendaal). Het nest, dat ten tijde van de vondst onbewoond was, heeft het voorkomen van een plattelandswoning, dat wil zeggen een bouwsel waarbij net als vroeger bij de vakwerkbouw alleen materialen verwerkt werden, die voorhanden waren uit de eigen omgeving. De dikkere takjes zijn afkomstig van de appelbomen uit een nabijgelegen hoogstamboomgaard. Het ijzerdraad is waarschijnlijk afkomstig van de boerderij van de heer Starmans. Naar deze vertelde, werd dit draad een tiental jaren geleden gebruikt voor het binden van de stroballen. Sinds het graan met pikdorsmachines verwerkt wordt, is dit proces niet meer aktueel. Resten van de

draad liggen nog achter de in gebruik zijnde kippestal.

Aan de vervlochtenheid van het ijzerdraad (fig. 2) kunnen we constateren dat de Houtduif waarschijnlijk niet volgens een plan te werk is gegaan.

Aangezien de bewoners niet thuis getroffen werden, heb ik me niet persoonlijk kunnen vergewissen van de tijdsduur die het bouwen van het nest in beslag genomen heeft. Ruwe schattingen lopen uiteen van 3 - 6 weken (HANZÁK, 1973).

Van Houtduivennesten is bekend dat ze meestal niet meer zijn dan een soort platformpje van twijgen en takken. Het is in elk geval zo stevig dat het niet bij de minste storm al uit elkaar waait; in dit geval heeft het gebogen ijzerdraad dus zeker zijn functie. De nestkom is voor de rest niet met ander materiaal bekleed.

Met dank aan de medewerkers van het I.K.L. voor het uitzagen van het nest.

Figuur 1. Het uit ijzerdraad opgetrokken Houtduivennest.

Figuur 2. Detailopname waarbij duidelijk het vervlochten ijzerdraad te zien is.

Literatuur

HANZÁK J., 1973. Nesten en eieren van bekende Europese vogels. Amsterdam.

